

มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure : SOP)

ชื่อกลุ่มงาน	คู่มือการปฏิบัติงาน
กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ วัยเรียนวัยรุ่น	ชื่อกระบวนการ การขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การตั้งครุฑในวัยรุ่น พ.ศ.๒๕๕๙ ระดับจังหวัด

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

เพื่อคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มวัยรุ่นให้ได้รับข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของวัยรุ่น สิทธิการตัดสินใจด้วยตนเอง การรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว การจัดสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาคและการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นและเยาวชนมีความรอบรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่นอายุ 10-14 ปี และอายุ 15-19 ปี รวมถึงการลดการตั้งครุฑซ้ำ ทั้งนี้เพื่อหวังผลลัพธ์ให้เกิดกลไกการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแบบบูรณาการเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่น พ.ศ.2559

2. ขอบเขต (Scope)

โครงสร้างการบริหารจัดการประกอบไปด้วย คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่นประกอบไปด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง 8 ท่าน ได้แก่ รมว.พม. รมว.ศธ. รมว.สธ. ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมและปลัด กทม.กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และผู้แทนเด็กและเยาวชน 2 ท่าน คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่น ยังได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ได้แก่ คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบและแนวทางทางปฏิบัติ คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่น คณะอนุกรรมการที่ปรึกษาอิสระด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่น คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่นระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานครภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่น กลไกในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์และการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อบูรณาการให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่นเป็นรูปธรรม มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพขับเคลื่อนนโยบาย/แผนปฏิบัติการจังหวัดตามยุทธศาสตร์ชาติ 5 ยุทธศาสตร์ และ 6 กระทรวงหลัก คือ (กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงในมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม) ที่ดำเนินการภายใต้คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการตั้งครุฑในวัยรุ่นระดับจังหวัด (8จังหวัด) และขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจังหวัดตามรายยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาหน่วยงานรับผิดชอบหลัก กระทรวงศึกษาธิการสถานศึกษาทุกสังกัดในจังหวัดพัฒนาครู/สอนเพศวิถี

ศึกษา/จัดกิจกรรม/บริหารจัดการให้นักเรียนที่ตั้งครรภ์ได้ศึกษาต่อ และมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม และมีกระทรวงที่ถูกระบุให้มีบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนโดยแก้ไขเพิ่มเติมผู้รักษาการพระราชบัญญัติจาก 5 กระทรวง เป็น 6 กระทรวง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมให้มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตามมาตรา 6 (จัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษา พัฒนาผู้สอน จัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการในการเลี้ยงดูสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศวัยรุ่น และยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการช่วยเหลือ การคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์และการจัดสวัสดิการสังคมในกลุ่มวัยรุ่น หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กระทรวงมหาดไทยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานสนับสนุนทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อให้วัยรุ่นได้รับสิทธิตามมาตรา 5 (วัยรุ่นตัดสินใจด้วยตนเอง ได้รับข้อมูล ข่าวสารความรู้อนามัยการเจริญพันธุ์ การจัดสวัสดิการทางสังคมอย่างเสมอภาค) แรงงาน สถานประกอบการ ให้ความรู้แก่ลูกจ้างวัยรุ่น สนับสนุนการเข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ กระทรวงพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์หน่วยงานของ พม.ในจังหวัดช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม/ส่งเสริมความสัมพันธ์การสื่อสารเชิงบวก ในครอบครัว ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร และยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัยและการจัดการความรู้ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กระทรวงสาธารณสุขสถานบริการสาธารณสุขทุกสังกัดให้คำปรึกษาบริการคุมกำเนิด/ประสาน ส่งต่อให้ได้รับบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตรและได้รับสวัสดิการสังคม

บทบาทการดำเนินงานของหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องสถานศึกษา

1. จัดหาและพัฒนาศักยภาพครู/บุคลากรทางการศึกษาผู้สอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต
2. จัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน/นักศึกษา
3. การจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียน/นักศึกษามีความรู้และทักษะในการป้องกันและจัดการปัญหา
4. การจัดระบบดูแล ช่วยเหลือ ส่งต่อ คุ้มครองนักเรียนหรือนักศึกษาให้ได้รับบริการด้านสุขภาวะทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สวัสดิการสังคม กับสถานบริการสาธารณสุข/หน่วยงานของรัฐ/หน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้อง
5. มีระบบการดูแล ช่วยเหลือ การจัดการศึกษาให้กับนักเรียน/นักศึกษาที่ตั้งครรภ์หรือคลอดบุตรแล้วด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง
6. การพัฒนาศักยภาพแกนนำนักเรียนหรือนักศึกษา ให้มีความรู้ สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือเพื่อนได้
7. การจัดตั้งคลินิกวัยรุ่นในโรงเรียน/การจัดตั้งกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาแกนนำ/จัดตั้งชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน และมีครูผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความเข้าใจประเด็นของวัยรุ่น
8. การสรุปผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หรือการคิดค้นนวัตกรรมหรือรูปแบบการดำเนินงานด้านวัยรุ่น

หน่วยงานด้านสวัสดิการสังคม

1. สนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นแกนนำป้องกัน แก้ไข เฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
2. สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงาน เฝ้าระวัง และให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นและครอบครัว
3. จัดให้มีการฝึกอาชีพหรือจัดหาที่ฝึกอาชีพแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์หรือแม่วัยรุ่นตามความต้องการ
4. จัดหาครอบครัวทดแทนกรณีที่แม่วัยรุ่นไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็ก และได้รับความยินยอมจากแม่วัยรุ่น
5. จัดหาที่พักที่เหมาะสมและปลอดภัยตามความจำเป็นแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์หรือแม่วัยรุ่น และประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การได้รับบริการสุขภาพและอนามัย การเจริญพันธุ์และได้รับการฝึกอาชีพ เป็นต้น

สถานประกอบกิจการ

1. การให้ข้อมูลและความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่ลูกจ้างอย่างถูกต้องและเพียงพอ ยกตัวอย่างเช่น การคุมกำเนิด การฝากครรภ์การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น
2. มีระบบการดูแล ช่วยเหลือ ส่งต่อ ไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อให้ลูกจ้างได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม
3. สนับสนุนให้ลูกจ้างที่เป็นวัยรุ่นเข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ในสถานบริการสาธารณสุขที่ลูกจ้างมีสิทธิรักษาพยาบาล
4. สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ให้พยาบาลทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่ลูกจ้าง
5. การดูแล ช่วยเหลือ ส่งต่อ ลูกจ้างที่เป็นวัยรุ่นในสถานประกอบกิจการทุกขนาด ต้องคำนึงถึงสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นความลับ เป็นส่วนตัว

ครอบครัวและชุมชน

1. ผู้นำชุมชน ตัวแทนพ่อแม่/ผู้ปกครอง เครือข่ายภาคประชาชนอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายแกนนำครอบครัว เฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในชุมชน
2. ผู้นำชุมชน ตัวแทนพ่อแม่/ผู้ปกครอง เครือข่ายภาคประชาชนอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการประเมิน คัดกรอง พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในชุมชน
3. ผู้นำชุมชน ตัวแทนพ่อแม่/ผู้ปกครอง เครือข่ายภาคประชาชนอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
4. วัยรุ่นและเยาวชนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
5. วัยรุ่นและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ดูแล ช่วยเหลือการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในชุมชน

องค์ประกอบส่วนท้องถิ่น

1. การจัดทำแผนงานโครงการ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาตั้งครุณีในวัยรุ่นหรือการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาสุขภาพวัยรุ่น โดยตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วม
2. การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวและชุมชนในรูปแบบต่างๆที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ให้ครอบคลุมครอบครัวที่มีลูกวัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง โดยตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วม
3. ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุณีในวัยรุ่นในพื้นที่
4. ส่งเสริมและสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุณีในวัยรุ่นหรือกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ
5. การจัดพื้นที่สร้างสรรค์ให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
6. จัดบริการสวัสดิการสังคมให้แก่วัยรุ่นที่ตั้งครุณีหรือแม่วัยรุ่นที่ขอรับความช่วยเหลือ
7. มีระบบการประสานส่งต่อโดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาตั้งครุณีในวัยรุ่น
8. การจัดทำข้อตกลงร่วมกัน/ข้อกำหนด/มาตรการทางสังคม หรือที่เรียกเป็นอย่างอื่นของชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุณีในวัยรุ่น โดยตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วม
9. การคืนข้อมูลสถานการณ์ปัญหาสุขภาพวัยรุ่น การดำเนินงาน ผลการดำเนินงานให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ เช่น การคืนในเวทีประชุมประชาคมตำบล/ประชาคมหมู่บ้าน หนังสือประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าว เป็นต้น
10. การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ รมรงค์ เพื่อสร้างกระแสสังคมในระดับตำบลรูปแบบต่างๆ เช่น สปอตวิทยุ สื่อออนไลน์สื่อพื้นบ้าน เป็นต้น
11. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ และให้คำปรึกษาด้านอนามัยการเจริญพันธุ์และการป้องกันการตั้งครุณีในวัยรุ่น
12. การสรุปผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุณีในวัยรุ่น หรือการคิดค้นนวัตกรรมหรือรูปแบบการดำเนินงานด้านวัยรุ่น

สถานบริการสาธารณสุข

1. การจัดทำฐานข้อมูลสุขภาพวัยรุ่น การจัดลำดับสุขภาพวัยรุ่น การจัดทำแผนการดูแลสุขภาพในพื้นที่
2. ให้ความรู้ความเข้าใจเพศวิถีศึกษา ทักษะชีวิต การเข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ และการเข้าถึงระบบช่วยเหลือ ส่งต่อ ให้กับวัยรุ่นและครอบครัวในพื้นที่
3. จัดบริการและส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน โดยคำนึงถึงสิทธิในการตัดสินใจเอง เป็นส่วนตัว เป็นความลับ
4. กรณีสถานบริการสาธารณสุขไม่สามารถจัดบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ ให้มีการส่งต่อไปรับบริการที่มีบุคลากรและอุปกรณ์พร้อมในการให้บริการ
5. พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายในสถานศึกษา ชุมชน หรือสถานประกอบกิจการในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุณีในวัยรุ่น

6. ประสานงานและสนับสนุนกิจกรรมเชิงรุกในสถานศึกษา ชุมชน หรือสถานประกอบการในการป้องกันการตั้งครมภ์ในวัยรุ่น
7. การประเมินผลความพึงพอใจของผู้รับบริการ
8. การสรุปผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครมภ์ในวัยรุ่น หรือการคิดค้นนวัตกรรมหรือรูปแบบการดำเนินงานด้านวัยรุ่น

3. คำจำกัดความ (Definition)

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดนิยามที่สำคัญๆไว้ดังนี้

“วัยรุ่น”หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปีบริบูรณ์

“เพศวิถีศึกษา”หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ในเพศที่ครอบคลุมถึงพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย การมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศ สุขภาวะทางเพศ และมิติทางสังคม วัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องเพศ รวมทั้งสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายและความเสมอภาคทางเพศ

“อนามัยการเจริญพันธุ์”หมายความว่า ภาวะความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจที่เป็นผลอันเกิดจากกระบวนการทำหน้าที่ของระบบสุขภาพทางเพศและการเจริญพันธุ์ตลอดช่วงชีวิตซึ่งทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

“บริการอนามัยการเจริญพันธุ์”หมายความว่า การให้บริการส่งเสริมป้องกันส่งเสริมป้องกัน รักษา และฟื้นฟูที่เกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์

“การจัดสวัสดิการสังคม”หมายความว่า การจัดสวัสดิการสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

“สถานศึกษา”หมายความว่า สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“สถานบริการ”หมายความว่า สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

“สถานประกอบการกิจการ”สถานที่ซึ่งผู้ประกอบการใช้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจและมีลูกจ้างทำงานอยู่ในสถานประกอบการนั้น

กฎหมายได้กำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการ 5 กระทรวง มีอำนาจหน้าที่ออกกฎกระทรวงในภารกิจที่เกี่ยวข้องของกระทรวงนั้นๆได้แก่

กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 6 ว่าด้วยการกำหนดประเภทของสถานศึกษาและการดำเนินการของสถานศึกษา การจัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษา การพัฒนาครูผู้สอน การจัดให้มีระบบการดูแล ช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งตั้งครมภ์ให้ได้รับการศึกษา

กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 7 ว่าด้วยการกำหนดประเภทของสถานบริการและการดำเนินการของสถานบริการ การให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ คำแนะนำและให้บริการ การดูแลสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรคและการตั้งครมภ์ การทดสอบการตั้งครมภ์และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตั้งครมภ์ บริการดูแลสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก และบริการอื่นตามความจำเป็น ทั้งนี้หากสถานบริการใดไม่สามารถให้บริการได้ ต้องดำเนินการส่งต่อไปยังสถานบริการที่มีความพร้อมและต้องดำเนินการส่งต่อไปให้ได้รับสวัสดิการสังคมตามความเหมาะสม

กระทรวงแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 8 ว่าด้วยการกำหนดประเภทของสถานประกอบกิจการและการดำเนินการของสถานประกอบกิจการ การให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่ลูกจ้างซึ่งเป็นวัยรุ่น การจัดหรือสนับสนุนให้ลูกจ้างซึ่งเป็นวัยรุ่นเข้าถึงบริการให้คำปรึกษาและบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 9 ว่าด้วยการให้มีการจัดสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนเป็นแกนนำ ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้องประสานงาน ฝ้าระวัง และให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และครอบครัว การฝึกอาชีพตามความสนใจและความถนัดแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และหลังคลอด จัดหาครอบครัวทดแทน การจัดสวัสดิการสังคมในด้านอื่นๆเพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 10 ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้วัยรุ่นในเขตราชการส่วนท้องถิ่นได้รับสิทธิ โดยให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

- 1) วัยเรียนวัยรุ่น อายุ 10-19 ปี
 - 2) คณะกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน และฝ่ายเลขา ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559
 - 3) ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่นระดับจังหวัด (สสจ.)
 - 4) เจ้าหน้าที่พยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัยรุ่น
 - 5) หน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
 - 6) ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่น ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี
- นางอัจฉรา คงสมฤทธิ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	จุดควบคุม	ผู้รับผิดชอบ
1	<p>หนังสือแจ้งจังหวัดในการสนับสนุนการจัดประชุม คณะอนุกรรมการจังหวัดปีละ 2 ครั้ง หรืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง</p>	2 เดือน	<ul style="list-style-type: none"> -ตรวจสอบความถูกต้องหนังสือก่อนทุกครั้งโดยผ่านงานธุรการและผ่านระดับหัวหน้า -ประสานผู้รับผิดชอบงานส่งหนังสือผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ก่อนทุกครั้ง 	กรมอนามัย/ศูนย์อนามัย
2	<p>-ประชุมชี้แจงแผนการดำเนินงาน -จัดประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด ดำเนินงาน</p>	1 วัน ทุกไตรมาส	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้รับผิดชอบงาน(สสจ.) ลงนัดการประชุมผ่านฝ่ายเลขานุการจังหวัด -แจ้งฝ่ายคณะกรรมการดำเนินการรวบรวมข้อมูลก่อนการประชุม 	อัครา ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่นระดับจังหวัด (สสจ)
3	<p>จังหวัดสรุปรายงานการประชุมและจัดส่งให้ศูนย์ฯ</p>	1 เดือน ทุกไตรมาส	<ul style="list-style-type: none"> -ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล -ลงนามโดยหัวหน้ากลุ่มงานทุกครั้ง 	สสจ. อัครา
4.	<p>สรุปผลการดำเนินงานและจัดทำ รายงานเสนอส่วนที่เกี่ยวข้อง</p>	ทุกไตรมาส	<ul style="list-style-type: none"> -สรุปรวบรวมรายจังหวัด -นำมาวิเคราะห์เพื่อหาการปรับปรุงพัฒนางานต่อไป -รวบรวมทำเล่ม -ส่ง one page หรือสรุปรายงานการประชุมให้ทางกรมอนามัย 	อัครา

รายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานการสนับสนุนการจัดประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 มีดังนี้

5.1 เมื่อได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมอนามัยแล้ว ศูนย์อนามัยประสานการสนับสนุนงบประมาณไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ทีมงานเลขานุการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจัดเตรียมวาระการประชุมและกำหนดวันจัดประชุมแจ้งกลับมายังศูนย์อนามัย

5.2 ศูนย์อนามัยจัดทำข้อมูลที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานและเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานจัดประชุมคณะกรรมการฯ ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ฝ่ายเลขานุการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ประสานและทำหน้าที่เชิญประชุมคณะกรรมการฯ เข้าประชุม และสรุปวาระการประชุม

5.3 ศูนย์อนามัยนำงบประมาณไปสนับสนุนการประชุมคณะกรรมการฯ ในวันประชุมรวมถึงการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานเบิกจ่ายการเงิน พร้อมร่วมประชุมเสนอข้อมูล แนวทางการดำเนินงาน การนิเทศติดตามและคืนข้อมูลให้ผู้บริหารทราบ

5.4 นิเทศติดตามผลการดำเนินงานผ่านแบบรายงานรายไตรมาส

5.5 สรุปรายงานการประชุม วางแผนการดำเนินงานและดำเนินงานตามแผน

บทบาทของส่วนภูมิภาคในการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

1.ขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัดอย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี

2.ขับเคลื่อนกลไกภายในจังหวัดในการช่วยเหลือ ประสานส่งต่อ การดูแลช่วยเหลือวัยรุ่นระดับจังหวัด เมื่อวัยรุ่นร้องขอรับความช่วยเหลือ ร้องเรียนให้วัยรุ่นได้รับสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

3.การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์การเข้าถึงความรู้ด้านสุขภาพและอนามัยการเจริญพันธุ์ ผ่าน Line Official Teen Club

4.พัฒนาระบบฐานข้อมูลตัวชี้วัด/ฐานข้อมูลกลางด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล การมีระบบฐานข้อมูลที่สามารถใช้ในการบันทึก ส่งต่อข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันเพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ภาคผนวก

ตัวอย่างคู่มือ/เอกสารต่างๆสามารถดาวน์โหลดได้ที่ : <https://rh.anamai.moph.go.th/th>

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์กรมอนามัย : พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 : พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2559
2. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์กรมอนามัย : ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ.2560-2569 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 : พิมพ์ครั้งที่ 3 มิถุนายน 2563
3. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์กรมอนามัย : แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ.2560-2569 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559